

Sketch 1: Viel op Sofie

Rond 1635.

Pieter studeert letteren en filosofie in Franeker.

Hi'j wodt votstuurd wegens een affaire mit een maegien.

Vertrekt via de Braziliaanse kust naor Curaçao waor hi'j vanof 1638 as laedmeester waarkt.

Hi'j het weinig waark om hanen en verdriefft de tied mit et schrieven van kromme vassies.

Speulers:

Douwe Dekzwabber (D) – matroos

Sietse Scheurboek (S) – koksmoot

Pier Pennelikker (P) – boekhoolder (hoolt et scheepsjournaal bi'j)

Figuranten:

Pieter Poot – dri'jt wat om Sofie henne (let op: nog gien hoolten bien)

Sofie – wulpse 'jongedame'

Pier zit te schrieven mit zien gaanzevere.

Douwe zit d'r bi'j te soezen

Sietse komt op...

- S: (lachend) Douwe Dekzwabber! Zit ie weer te slaopen? Hej' niks beters te doen? Moet et dek niet schrobt wodden? De veurplecht teerd? Of mien kombuis poetst?
- D: (dot ien oge eupen) Niks van dat alles, Sietse Scheurboek! Ik hebbe mien klussies klaor. En jow, Sietse, bin de piepers jast? Of kriegten we vanaovend al wéer bonen veurzet?
- S: Ja, mar hiele lekkere bonen dit keer.
- D: Tjongejonge, al wéer bonen dus. Ie bin me ok een koksmoot van lik mien vessien.
- S: Kan d'r niks an doen, Douwe. De kok gaot over et menu. Niet ikke. Mar ik hadde toch wel geliek, now? Ie lagen weer te snorken.
- D: Snorken? Snorken? Hoe koj' daar now bi'j? Ik was an et naodaenken!
- S: Naodaenken.....jow? Liekt me staark.
- P: (kiekt op van zien schrieveri'je) Ik daenk' dat et wel klopt, heur Sietse. Hi'j was ommeraek an et naodaenken. Man, man, man, wat docht die Douwe nao. Ie kunnen zien hassens kraeken heuren.
- S: Zie hassens? Weet ie zeker dat et niet et kraeken van zien koezen was? Douwe knassettaand altied as ie slaopt.
- P: Oh, dan zal d'at et wel west hebben, haha. Ik dochte al, ik mag de chirurgi'jn d'r wel bi'j roepen. Douwe die naodaenkt, dat hewwe niet eerder mitmaekt. Zol die knaop wel in odder wezen?
- D: Haha, slim lollig heur, Pier Pennelikker! Hoken jow je now mar mooi bi'j die schrieveri'je van je. Dan kan een filesoof as ik tenmeensten rustig naodaenken.
- P: Filesoof zegt ie... dure woorden heur. Veur een ienvooldige metroos dan.
- D: Jawis, filesoof... Ik was an et filesoferen welke haeven wi'j as volgende

- andoen. Hebben jim ienig idee?
- S: Dat zuwwe vanzels wel zien, donkt me. De schipper zal et wel weten, now?
- P: Dat meugen we hopen, Sietse. Eers dobberen we hier nog maonden mar wat omme.
- D: Now, dan hopen we mar dat de schipper et weet.
- S: Tja, want eh... om et filesofisch te zeggen: veur een schipper die niet weet welke haeven hi'j andoen moet, bestaot d'r nooit een goeie wiend.
- D: Now, dat zal mitvalen. As de schipper van jow bonen eten het.... moeten jów es opletten hoe'n goeie wiend hi'j wi'jt, haha.
- P: Haha, die zit!
- S: Leuk heur... ontielig leuk verzonnen.
- Mar wat weren jow eins an et schrieven, Pier Pennelikker?
- P: Et scheepsjournaal vanzels. Dat moet bi'jhullen wodden, now?
- Mar ik zat ok even te lezen in oolde scheepsjournalen. Dat vien ik ommeraek interessaant.
- D: En wat veur interessaants bij' tegenkommen, Pier?
- P: Now, hiel toevallig ok wat, dat over filesofie gaot?
- S: Vertel.
- P: Now, ik leze de leste tied over et leven van ien van oonze grote streekgenoten van weleer: Pieter Stoevesaant.
- S: Oh, die mit die poot!
- D: Mit die poot?
- P: Jaja, dat klopt. Daorover laeter meer. Mar wusten jim dat Pieter Stoevesaant in 1610 geboren is in...eh...in...in Scharpenziel....of in eh ...in Peperge. Da's niet hielemaole zeker.
- D: Huh? Da's niet zeker? Liekt me vreemd.
- S: Mar dat klopt wel, heur Douwe. Daor bin de geleerden nog niet hielemaole uut.
- D: Hoe kan dat now? Ze kun toch wel uitzuken waor as disse Pieter geboren is?
- P: Blikber niet. Is ommes ok al een mooi schoffien leden.
- S: Juust, de kraomvrouw kan et oons niet meer vertellen in elk geval.
- D: Now ja zeebonken, hebbe de gek d'r mar mit. Mar me donkt... As ze now even uitzuken waor as Pieter Stoevesaant zien moeke woonde... Grote kaans dat Pieter dàor ok geboren is!
- P: Dat is een waorhied as een koe. Mar hoe dan ok... willen jim weten wat Pieter Stoevesaant studeerd het?
- D: Vaast gien geografie... eers hadde ie oons wel weten laoten waor as ie now feitelijk geboren was, haha.
- S: Wiesneuze! Vertel es, Pier, wat het Pieter studeerd?
- P: Nederlaanse letterkunde èn... filesofie. In Franeker.
- D: Oh. En is hi'j daoromme een bekende Stellingwarver wodden? Een Stellingwarver filesoof? Of schriever?
- P: Nee, dat niet.
- S: Mar misschien wel de eerste Stellingwarver mit een heus diploma.
- P: Ok dat niet, Sietse. Ik las dus krek, dat Pieter van de schoele in Franeker schopt is.
- S: Oei, van schoele schopt. Waoromme dat dan?
- P: Hi'j schient d'r een affaire mit een maegien had te hebben?
- D: En? Dat hebben wi'j in zowat elke haeven die we andoen!
- S: Haha, daor hi'j geliek an, Douwe.
- P: Jaja, mar da's wat anders. In 1635, doe dit speulde, was et een

- echt perbleem.
- S: Hoe hiette dat maegien eins, Pier? Dat maegien waor as Pieter mit anrommelde, bedoele ik.
- P: Dat maegien hiette Sofie.
- (op de achtergrond komt Sofie op mit wulpse bewegingen. Pieter volgt al rap. De beide flirten wat mit mekeer, waornao Sofie weer of gaot. Pieter kiek even om zich henne en gaot dan vlogge achter Sofie an).*
- S: Sofie?
- P: Ja, Sofie.
- D: Oh, mar dat snap ik dan wel.
- S: Hoe bedoel ie? Wàt snap ie dan wel?
- D: Pier het gewoon niet goed lezen.
- P: Wis en waorchtig wel. Waor slaot dat now weer op?
- D: Now kiek, ik daenke dus... persoonlijk... dat Pieter in Franeker eins allierend mar Letterkunde studeerde.
- P: En filesomie.
- D: Nee, allierend mar Letterkunde.
- S: Daenken jow et weer beter te weten, mannegien? Beter dan oonze bloedeigen boekhouder, Pier Pennelikker?
- D: Ja, in dit uutzonderlike geval wel ja.
- S: Haha, opschepper.
- D: Now ja, ik zegge niet dat ik et beter wete dan Pier. Mar ik bin bange dat Pier et niet hielemaole goed lezen het.
- S: Wat dan?
- P: Ja, wat dan?
- D: Now, d'r ston in die paperassen van jow waarschienlik niet zoks as: "Pieter gong naor Franeker. Hi'j studeerde daor letterkunde en filesomie".
- P: Now, Douwe, das now exact wat d'r wèl stond.
- D: Welnee je, lees nog mar es nao. D'r ston wis en zeker: "Pieter gong naor Franeker. Hi'j studeerde daor letterkunde en viel op Sofie"! Hahaha!
- S: Hahaha! Ja, Pier, daor kon Douwe best es een punt hebben!
- P: Haha, in elk geval hej' dat weer mooi verzunnen, Douwe. Mar dat ie votstuurd wodde is in elk geval een feit.
- S: En doe? Wat gebeurde d'r doe?
- D: Ja, Pier, now willen we et weten ok!
- P: Hi'j vertrok richting Braziliaanse kust en waarkte daor een schoffien as laedmeester, veur hi'j deurreisde naor Curaçao.
- D: Laedmeester? Die hoolt toch toezicht op et laeden en lossen?
- P: Zo is et.
- S: Op Curaçao? Och, dat kuj' wel minder treffen.
- D: Lekker waarken in et zunnegien. Middags even daelegeven nao et eten. Betien fileseferen tiedens de siësta...
- P: Siësta? Da's Spanje, Douwe. Jow hebben dudelik òk gien geografie studeerd. Krek lieke min as Pieter Stoevesaant. Pieter hadde trouwens niet vule te doen op Curaçao, as laedmeester.
- D: Dus toch luieren en een betien fileseferen?
- P: Now, Pieter hul zich indertied doende mit et schrieven van kromme vassies. Letterkunde studeerd now? Hadde niet vule om 'e hakken heur.
- S: Vassies? Gedichies bedoel ie? Wat veur gedichies?
- P: Tja, daor hewwe jammer genog gien veurbieden van. Wel is bekend dat et niet vule om 'e hakken had, zo a'k krek al zee.

- D: Oh, van die oonzin-riemels zeker?
Van die vassies, waarvan aj' zeggen: dat kan ik ok.
Zoas bi'jgeliëks:
wie niks waogt
kan niks winnen
wie niet schiet
zal altied missen
wil ie de schoenen
dreuge holen
dan moej' niet
tegen de wiend in pissen
- P: Haha. Ja Douwe, zoks zal et wel west hebben.
- S: En doe, Pier? Hoe gaot et verhael van Pieter veerder?
- P: Ho ho, niet zo hadde van staepel lopen. Da's best nog een hiel verhael
heur.
- S: Now, ik zol et wel heuren willen. Jow ok, Douwe?
- D: Wis. Alle gekhied op een stokkien. Ik bin ok wel ni'jsgierig.
Vertel es, Pier.
- P: Nee, now niet. Genog veur now, we moe'n an de slag.
Een ere keer vertel ik jim meer.